2 Stap voor stap door de meldcode

Heeft u het vermoeden dat uw leerling wordt mishandeld? Doorloop dan de stappen van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het doel van het stappenplan is om signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld in kaart te brengen. Aan de hand hiervan worden vervolgstappen ondernomen en besloten welke handeling hieruit voortvloeit.

Het stappenplan Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bevat vijf stappen welke hieronder beschreven zullen worden. Het is raadzaam om alles wat u observeert en bespreekt vast te leggen op papier en te documenteren in het leerlingdossier.

Schematisch weergave van het stappenplan

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Stap 2: Collegiale consultatie

Stap 3: Gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) en het kind[1]

Stap 4: Weeg de aard en ernst van de mishandeling

Stap 5: Zelf hulp organiseren óf hulp inschakelen van het AMK

2.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen

U heeft het vermoeden dat een kind wordt mishandeld?

- → Observeer de leerling met behulp van het signaleringsinstrument van uw school (zie bijlage 1).
- → Leg de signalen vast op papier.
- → Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk.

[1] Dit doet u wanneer het kind 12 jaar of ouder is.

- → Bespreek het (gedrag) van het kind en de feitelijke observaties met de ouders/verzorgers.
- → Leg gesprekken met ouders vast op papier. Maak een kort verslag (zie bijlage 2).
- → Observeer het kind en ouder(s) tijdens contactmomenten.
- → Leg de observatie vast op papier.

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst (bijlage 1) kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren, die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling, bijvoorbeeld een echtscheiding, overlijden van een familielid of iets anders.

Hoe meer signalen een kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling.

Wanneer een kind letsel vertoont, overleg dan direct met de arts van de jeugdgezondheidszorg. Indien nodig kan deze het letsel beschrijven. Deze gegevens zijn van belang voor een eventueel onderzoek naar kindermishandeling.

2.2 Stap 2: Collegiale consultatie

- → Bespreek de signalen met een deskundige collega. Dit kan de zorgcoördinator, aandachtsfunctionaris kindermishandeling of intern begeleider zijn. Indien nodig vraagt u advies aan het AMK.
- → Wanneer u besluit een leerling niet anoniem te bespreken in het zorgadviesteam, dient u toestemming te vragen van de ouders/verzorgers. Probeer de ouder/verzorger altijd te betrekken om hem gemotiveerd te houden voor hulpverlening.
- → Indien de ouder/verzorger geen toestemming geeft, dient u te overwegen (stap 4) hoe groot het risico op kindermishandeling is. Overigens kan een leerling ook anoniem worden besproken. Echter wordt hier geen voorkeur aan gegeven in verband met vervolgstappen.
- → Bij twijfel over de oorzaak van de (thuis)situatie van de leerling en/of mogelijke onveiligheid van de leerling, neemt u contact op met het AMK (telefoonnummer: 0900-1231230).

Wanneer neemt u contact op met het AMK?

- Wanneer er sprake is van signalen die wijzen op acuut en ernstig geweld.
- Wanneer er sprake is van (geplande) vrouwelijke genitale verminking
- Wanneer uw veiligheid wordt bedreigd.
- Wanneer de veiligheid van een ouder/verzorger/ander wordt bedreigd.
- Wanneer u gegronde redenen heeft dat de ouder/verzorger het contact met u zal verbreken (naar aanleiding van wat u heeft besproken bij stap 3).

De crisisdienst van Bureau Jeugdzorg en de politie kunnen ook worden ingeschakeld.

2.3 Stap 3: Gesprek met de ouder/verzorger

Hier bespreekt u met de ouder/verzorger uw zorgen over het kind. Door met de ouders/verzorgers in gesprek te blijven, kunnen zorgen bevestigd of ontkracht worden. Vraag de ouder/verzorger naar zijn mening en ga in op de thuissituatie van het kind.
Wanneer u denkt dat uw veiligheid of die van een ander naar aanleiding van een gesprek met de ouder/verzorger in het geding zal komen, dient u direct een melding bij het AMK te maken.

Tijdens het gesprek kunt u het volgende bespreken:
- Leg uit wat het **doel** van het gesprek is.
- Beschrijf wat u heeft **geobserveerd**.
- Vraag de ouder/verzorger om een **reactie**.
- **Vat** het gesprek **samen** om er zeker van te zijn dat u de tegenpartij heeft begrepen.

Vragen die u kunt stellen:
- Herkent hij de besproken situatie?
- Hoe gedraagt de leerling zich thuis?
- Hoe reageert de ouder/verzorger op de gedragingen van zijn kind?
- Hoe verloopt de opvoeding? Waar loopt de ouder/verzorger tegenaan?
- Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen?
- Hoe ervaart de ouder/verzorger de rol van opvoeder?

→ Controleer of u de ouder/verzorger heeft begrepen door het gesprek in uw eigen woorden samen te vatten.
→ Houd de ouder/verzorger op de hoogte van (externe) besprekingen en ontwikkelingen over het kind.

Herkent de ouder/verzorger uw zorgen?
→ Onderzoek welke oplossingen kunnen worden aangedragen.
→ Geef advies.

Herkent de ouder/verzorger uw zorgen niet?
→ Dan is er wellicht sprake van een andere oorzaak en zal er een ander traject moeten worden gevolgd.

Het gesprek kan aanleiding zijn voor een vervolgtraject. Denk hierbij aan onderzoeken die gedaan kunnen worden en oplossingen of begeleiding die geboden kan worden.

Zie voor meer tips voor het voeren van een gesprek (bijlage 3).

2.4 Stap 4: Wegen van de signalen

Probeer op basis van voorgaande stappen de aard en de ernst van de situatie af te wegen. Hoe groot is de kans op kindermishandeling? **Welke reden(en) liggen hieraan ten grondslag? Hoe ernstig zijn de tekenen?**

Gebruik hiervoor de volgende documenten:
→ De signalen die u in kaart heeft gebracht (stap 1).
→ Het advies dat u heeft ingewonnen bij collega's (stap 2).
→ Het gesprek dat u heeft gevoerd met ouders/verzorgers (stap 3).
→ Het gesprek dat u heeft gevoerd met het kind (stap 3).

Vraag eventueel advies aan het AMK of de jeugdgezondheidszorg.
Wanneer u contact heeft gehad met het AMK, vraagt u hen een oordeel te geven.

2.5 Stap 5: Beslissen: hulp bieden en/of melden bij het AMK

In deze fase neemt u een beslissing:
- u organiseert hulp en volgt de effecten óf
- u doet een melding bij het AMK.

U organiseert hulp en volgt de effecten
Kunt u uw leerling voldoende beschermen tegen het risico op kindermishandeling?
Dan organiseert u passende hulp en volgt de effecten ervan. U bespreekt met de ouder/verzorger het traject van hulpverlening, geeft informatie en maakt afspraken. Verder stelt u een handelingsplan op en voert dit uit. De uitkomst hiervan wordt met de ouders/verzorgers besproken.

Deze taak kan ook door het zorgadviesteam worden gedragen. Zij coördineren dan het traject en kunnen uw vragen beantwoorden.

Volg de onderstaande stappen:
- → Bespreek uw zorgen/besluit met de ouder/verzorger en maak afspraken.
- → Organiseer hulp door te verwijzen naar een (externe) hulpverleners .
- → Bespreek ontwikkelingen en blijf op de hoogte van de opvoedsituatie.
- → Houd contact met (externe) hulpverleners.
- → Houd contact met ouders/verzorgers.
- → Maak afspraken met ouders/verzorgers over het verdere traject voor wat betreft de (verdere) hulpverlening.
- → Houd de ontwikkeling van de leerling bij.
- → Stel een handelingsplan op en voer dit uit.

U doet een melding bij het AMK
Kunt u uw leerling niet voldoende beschermen tegen het risico op kindermishandeling? Of heeft u twijfels?

Dan bespreekt u bij voorkeur met de ouder/verzorger dat u een melding gaat doen bij het AMK. Dit doet u ook met de leerling indien hij ouder dan 12 jaar is.

De reden om dit te bespreken met de ouders is, omdat ouders meestal willen weten van wie de melding afkomstig is en met welke informanten tijdens het onderzoek is gesproken. Ouders die niet te horen krijgen wie de melder is, steken vaak veel energie in het achterhalen van de identiteit van de melder. Mede daarom wil het AMK graag zo open mogelijk met meldingen omgaan. Soms is dat echter niet verstandig. Daarom hebt u op grond van wettelijke regels in onderstaande gevallen het recht om anoniem te blijven ten opzichte van het gezin. Als met u is afgesproken dat u anoniem blijft voor het gezin dan zorgt het AMK ervoor dat uw informatie zo in het dossier wordt opgeslagen, dat de ouders ook uit het dossier uw identiteit niet kunnen achterhalen.

Volg de onderstaande stappen:
- Bespreek vooraf de melding met de ouder/verzorger en leerling .
  - → Waarom gaat u aangifte doen?
  - → Wat is het doel van de melding?
  - → Wat vindt de ouder/verzorger en leerling hiervan?
  - → Is er bezwaar van de andere partij? Overleg op welke wijze u hieraan tegemoet kunt komen.
  - → Kan er niet tegemoet worden gekomen aan het bezwaar? Weeg dan af of en wat de noodzaak is van het doen van een melding. Neem hierin de punten uit stap 4 mee.
  - → Kan het kind onvoldoende worden beschermd? Doe dan een melding bij het AMK.

- Wat bespreekt u met het AMK?
  Wanneer u een melding bij het AMK doet, dan gebruikt u de informatie die u in voorgaande stappen heeft beschreven.

→ U doet melding van uw vermoeden op kindermishandeling. Zie dit meldingsformulier van het AMK, http://bo.handelingsprotocol.nl/5-hulp3
→ Baseer uw melding op feiten en observaties.
→ Geef aan van wie de informatie afkomstig is.
→ Bespreek welke stappen u kunt ondernemen om de leerling te beschermen.

- Wat als uw veiligheid of die van anderen in het geding is? En wat doet u wanneer u het vermoeden heeft dat het contact met ouders/verzorgers of leerlingen verbroken zal worden?
  → Dan onderhoudt u geen contact meer met deze partijen en doet u wel melding bij het AMK.